

נקודות השפעה על תקציב המדינה וחוק ההסדרים

סדנה לחיים וסביבה

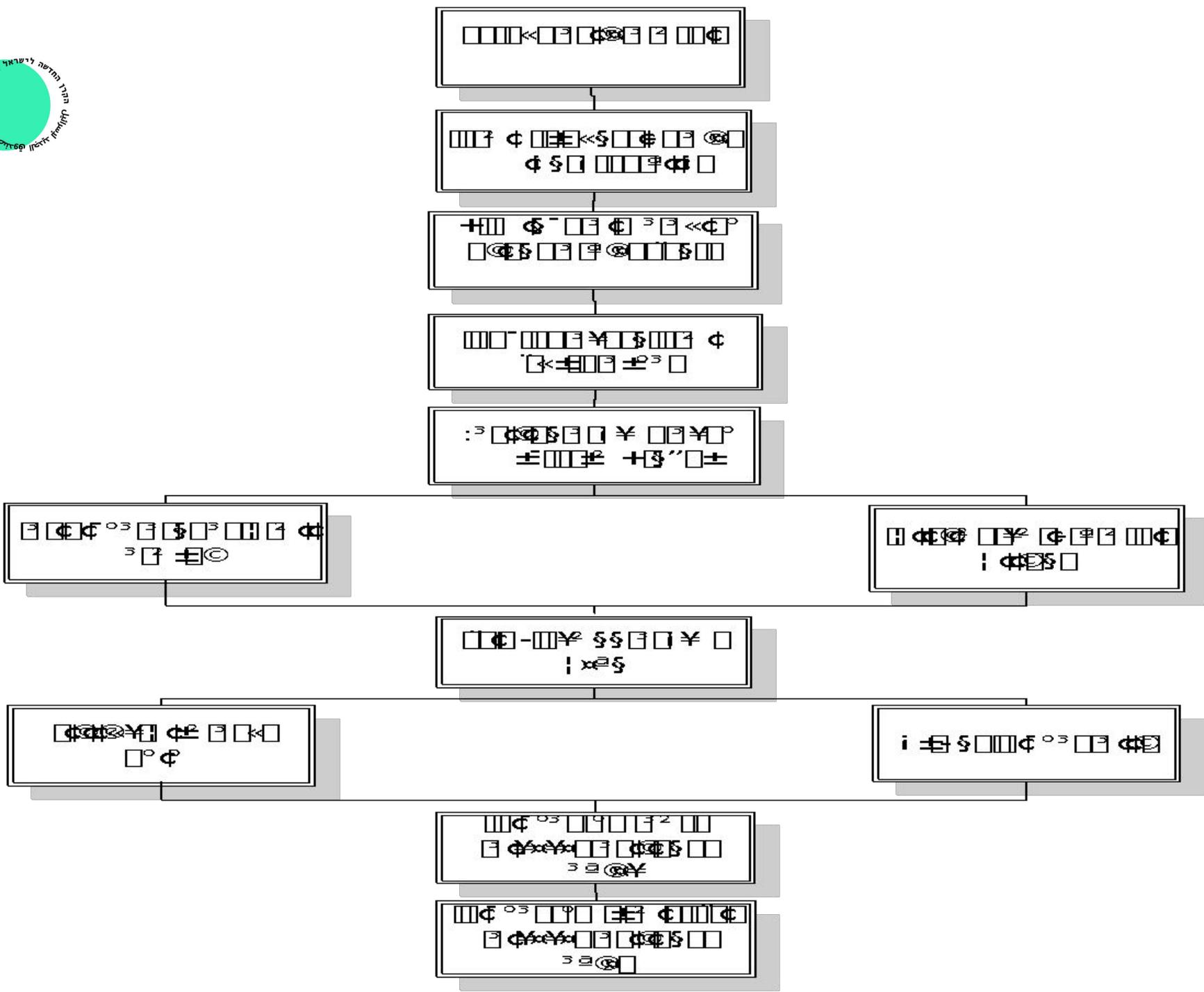
לי-היא גולדנברג וחובב ינאי

שתיל – הקרן החדשה לישראל

על מה נדבר היום?

- הליך הגיבוש של תקציב המדינה
- שלבים בדרך של אישור תקציב המדינה וחוק ההסדרים
- נקודות ההשפעה שלנו בתהליך
- (אם יהיה זמן נדבר על ההתרחשויות הפוליטיות האחרונות ואיך הן משפיעות על אישור התקציב וחוק ההסדרים)

תכניות עבודה ממשלתיות

ספר תכניות העבודה

לשנת 2022

ירושלים • אדר ב' • מרץ 2022

ההשפעה שלנו:

(ביחס לתכניות העבודה)

- להכיר טוב את תכניות העבודה שלה המשרד
- להבין מה מהן יקודם במסגרת התקציב
- לטווח ארוך: להכניס את הנושאים שלנו לתוך תכניות העבודה המשרדיות

טייס אוטומטי, דפי מעבר והתחייבות חדשות (צד ההוצאות)

• מכאן השחקן המרכזי בגיבוש תקציב המדינה הוא אגף התקציבים במשרד האוצר

• התחייבויות מהשנה הקודמת (שכר, פרויקטים ארוכי טווח, החלטות ממשלה ועוד)

• חישוב התחייבויות חדשות (בגלל חקיקה חדשה, פסיקות בג"צ, החלטות ממשלה ועוד)

תחזית הצמיחה ואומדן הכנסות (צד ההכנסות)

- תחזית הצמיחה נדרשת כדי לקבוע מה יהיה התוצר במשק (מהתוצר נגזר יעד הגירעון, נגיע לזה עוד רגע)

- גיבוש תחזית ההכנסות של המדינה ממסים

מגבלות על ההוצאה הציבורית

• יעד הגירעון (1992) – כמה הממשלה יכולה להוציא מעבר להוצאה בשנה הקודמת, ביחס לתוצר

• מגבלת ההוצאה (2005) – הגבלת על קצב הגידול של ההוצאה הציבורית על פי נוסחה שלוקחת בחשבון את הגידול באוכלוסייה ואת יחס החוב/תוצר הרצוי בישראל

• הנומרטור (2017) – ההוצאה הציבורית תהיה רק בכפוף לכללים הפיסקאליים: התחייבויות חדשות = קיצוצים חדשים

מגבלות על ההוצאה הציבורית

- האם צמצום הגירעון במציאות התקציבית והאקלימית שבה אנחנו נמצאים. זה הוא יעד קדוש?

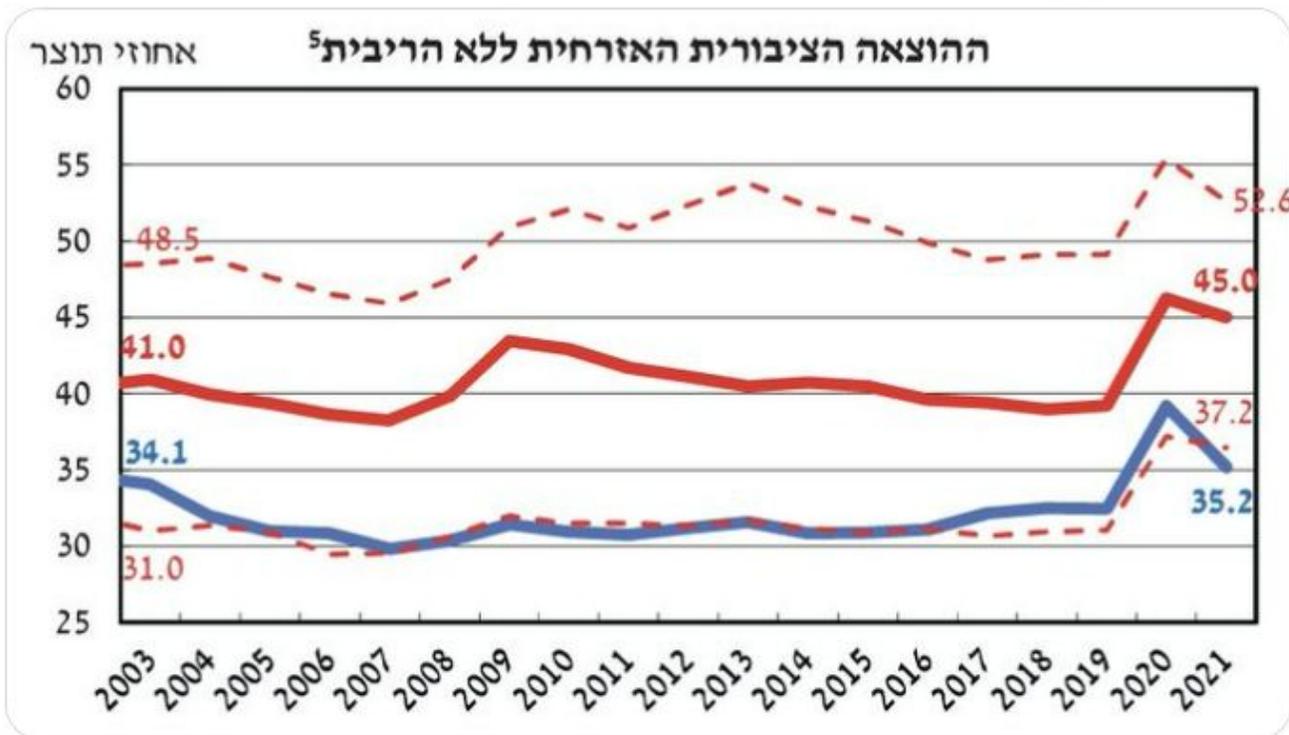

עמית בן-צור Amit Ben-Tzur

@amitbentzur

מדינה שמתקמצנת עלינו, כל הזמן.
(ישראל בכחול, ממוצע OECD באדום, אחוזון 10 ו-90 ב-
OECD במקווקו)
#מדיניות_מרחיבה

8:27 לפנה"צ · 1 באפר' 2022 · Twitter for Android

גיבוש מסגרת התקציב

• אגף התקציבים מגיש את מסגרת התקציב לשר האוצר ולרה"מ

• גיבוש צעדים מבניים (חוק ההסדרים)

• ביצוע של קיצוצים מתוכננים בתקציב ("התאמות" "צעדי התכנסות")

אישור התקציב וחוק ההסדרים בממשלה הוא נקודת השפעה קריטית

הממשלה מתכנסת לאשר את התקציב וחוק ההסדרים

• קביעת גובה התקציב ברמת המשרדים

• טיוטת חוק ההסדרים (הצעת המחליטים) מתפרסמת להערות הציבור

חוק ההסדרים

- קובץ החלטות ממשלתיות (המכונה גם הצעת המחליטים) שמובא יחד עם התקציב, ומטרתו לקדם שינויים מבניים במשק ו/או צעדי מדיניות תומכים לתקציב המדינה (מסים, דחיית יישום של חוקים ועוד).
- חוק ההסדרים מלווה את הפוליטיקה הישראלית מאז 1985 ועד היום.
- מבחינה פוליטית, חוק ההסדרים וחוק התקציב באים ביחד, ואי אפשר להפריד אותם.

הפחתת השימוש בכלים חד-פעמיים מפלסטיק

מחליטים

על מנת להפחית את השימוש בכלים חד-פעמיים מפלסטיק לאור ההשפעות החיצוניות השליליות והנזקים הסביבתיים הכרוכים בייצורם, בצריכתם ובסילוקם:

1. להטיל על שר האוצר לקבוע, עד ליום 31 באוגוסט 2021, מס קניה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 3 לחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, על צלחות, קערות, כוסות, קשיות, סכינים, מזלגות, כפות וכפיות חד-פעמיים העשויים מפלסטיק או המכילים פלסטיק.
2. גובה המס יעמוד על 11 ש"ח לק"ג.
3. הכלים המנויים בסעיף 1 לעיל יוגדרו כחד-פעמיים בהתאם לרף עובי מקסימלי, כמפורט להלן:
 - א. כוס, צלחת וקערה – עד 2 מ"מ.
 - ב. מזלג, סכין, כף וכפית – עד 1.2 מ"מ.
 - ג. קשית – עד 1 מ"מ.
4. מס קניה כאמור בהחלטה זו יוטל לא יאוחר מיום 1 בינואר 2022.

דברי הסבר

רקע כללי נתונים כלכליים ותקציב

כלים חד-פעמיים המכילים פלסטיק הם קצרי חיים מטבעם והופכים במהירות ממוצר שימושי לפסולת הגורמת לנזק סביבתי משמעותי. כ- 90% מהזיהום בחופי ישראל מקורו בפסולת פלסטיק, וכלים חד-פעמיים בפרט תופסים כ-19% מנפח הפסולת בשטחים הציבוריים בישראל. כך, צריכת כלים חד-פעמיים מהווה איום חמור על המערכות האקולוגיות וכן על בריאות הציבור אשר נחשף לחלקיקי מיקרו-פלסטיק שמתפזרים במים, בקרקע ובאוויר.

רמת הצריכה של כלים חד-פעמיים בקרב משקי הבית בישראל חריגה ביחס למדינות עולם, והיא רווחת בכל המגזרים ובכל שכבות האוכלוסייה. בעוד שבאיחוד האירופי הצריכה הביתית של כלי פלסטיק חד-פעמיים מוערכת בכ-1.5 קילוגרם לנפש בשנה, בישראל הצריכה הביתית גבוהה פי חמש ועומדת על כ-7.5 קילוגרם לנפש לשנה. מעבר לכך, ישנה מגמת עליה מתמדת בצריכת הכלים החד-פעמיים בישראל, ובעשור האחרון הצריכה הביתית הוכפלה.

בכדי להפחית צריכת כלים חד-פעמיים ולעודד מעבר לשימוש בכלים רב פעמיים וכך להפחית את הנזק הסביבתי, מוצע להטיל מס קניה על כלים חד פעמיים המכילים פלסטיק, בגובה של 11 ש"ח לק"ג, במטרה להכפיל את המחיר הסופי לצרכן, כאשר ההבחנה בין כלים חד פעמיים לכלים רב-פעמיים תיעשה על בסיס עובי הכלי. הטלת המס מאפשרת שינוי התנהגות באופן גמיש, תוך שמירה על מרחב בחירה וחלופות אפשריות כגון כלים רב-פעמיים. בנוסף, הטלת מס על רכישת רכיבים מזהמים עולה בקנה אחד עם עקרון "המזהם משלם", כך שמי שבוחר לצרוך כלים חד-פעמיים ברמות גבוהות יותר, יישא באופן משמעותי בעלות הנזק הסביבתי.

תקציב

פעולה זו צפויה להוביל לתוספת הכנסות מדינה בהיקף מוערך של כ- 800 מיליון ש"ח בשנה.

ההשפעה שלנו:

(לקראת אישור התקציב בממשלה)

- לקדם הצעות לתקצוב פרויקטים ונושאים שחשובים לנו (בתקציב ובחוק ההסדרים) – מה שלא נכנס לתקציב בעת אישור הממשלה יהיה קשה להכניס, ומה שנכנס יהיה קשה להוציא.

- להגיב לטיוטת חוק ההסדרים, ולפעול להוציא הצעות בעייתיות

בניית התקציב המפורט והעברת חוק ההסדרים והתקציב לכנסת

- הנחת חוק התקציב ופרקי החקיקה בחוק ההסדרים על שולחן הכנסת. לאחר ההצבעה עליהן בקריאה ראשונה, חוק ההסדרים יפוצל לוועדות הרלוונטיות לקראת הכנת פרקי החוק לקריאה שנייה ושלישית
- דיון בוועדת הכספים בסעיפים התקציביים של המשרדים ואישורם ברמת פירוט גבוהה יותר (תכנית תקציבית)
- חברות וחברי כנסת דורשים (ומקבלים) כספים קואליציוניים
- הדיון הפרלמנטרי בחוק התקציב ובחוק ההסדרים, ודרישות חברות וחברי הכנסת לכספים קואליציוניים הם נקודות השפעה עבורנו

ההשפעה שלנו:

(בדיוני התקציב וחוק ההסדרים בכנסת)

- לעכב ולמנוע נושאים שאנחנו נגדם (חוק הרגולציה, חוק רישוי עסקים)
- לפעול מול חברות וחברי הכנסת להפנות כספים קואליציוניים לנושאים שלנו

איך בנוי תקציב המדינה

- ל(כמעט) כל משרד יש סעיף תקציבי.

- כל סעיף תקציבי מחולק באופן היררכי לתחומים, תכניות ותקנות תקציביות.

- ([מפתח התקציב](#))

אחרי אישור התקציב

• מעקב אחר יישום התקציב שהוקצה

• (מוניטור תקציב)

מה כדאי לעשות

- להכיר טוב את תכניות העבודה הקשורות אליכם.
- להיערך מראש לאישור התקציב בממשלה ולבנות סדרי עדיפויות ארגוניים – להחליט מה מקדמים.ות
- לפעול ביחס לחוק ההסדרים – משלב פרסום הצעת המחליטים דרך הדיונים בוועדות הכנסת ועד בכלל
- לחשוב עכשיו על כספים קואליציוניים שחברות וחברי הכנסת יכולים לדרוש

מילה לגבי המצב הפוליטי הנוכחי

• אישור תקציב המדינה בכנסת לא מצריך רוב של 61 ח"כים (אבל עדיין נכון ל-7/4/22 לקואליציה אין רוב בכנסת)

• המועד המאוחר ביותר לאישור תקציב המדינה הוא 31/3/2023 (הרוטציה בין בנט ללפיד היא באוגוסט 2023)

לינקים שימושיים

• [ספר תכניות העבודה 2022](#)

• [מפתח התקציב](#)

• [מונחון התקציב](#) (מאתר מרכז המחקר והמידע של הכנסת PDF)

• [אתר החקיקה הממשלתי](#)

תודה!

תהיו בקשר

לי-היא גולדנברג, יועצת לקידום מדיניות - ממשלה 052-4733925, leehee@shatil.nif.org.il

חובב ינאי, יועץ לקידום מדיניות - כנסת 050-8651970, Hovavya@shatil.nif.org.il